

Grön flagg på gymnasiet.
Eleverna driver på för
bättre miljö. /Sid 12-13

Här kan du rösta
Fyra sidor om
valet i Trelleborg
/Sid 6-9

Nr 4 2002
Fjärde årgången

Övårt Trelleborg

TIDSKRIFT FÖR ALLA SOM BOR I KOMMUNEN

Forskare
berömmar
Gasverket
och
Mats
Andersson

/ Sid 19-21

Fribing skriver om hösten / Sid 23-27

Vår demokrati

LEDARE

Det här numret av "Vårt Trelleborg" når Dig som läsare några dagar innan det allmänna valet den 15 september till riksdagen, Region Skåne och Trelleborgs kommun, och innehåller därför en hel del viktig information om vallokaler, lokaler för särskild röstmottagning m m.

Så här i början av 2000-talet och för dagens unga kan det vara lätt att glömma bort den svåra och uppslitande kamp, som utkämpades i början av det förra århundradet för att alla män skulle få lika rösträtt och inte minst för att kvinnorna skulle få rösta.

Under slutet av 1800-talet var rösträtten – förutom att den endast omfattade män – kopplad till inkomst och förmögenhet, vilket i princip innebar att endast ca tjugo procent av Sveriges myndiga män fick

rösta. Rösträttsfrågan kom att debatteras livligt från 1860-talet, men först år 1921 - efter en lång rösträttskamp - godkände den svenska riksdagens båda kamrar slutgiltigt ett förslag, som innebar allmän och lika valrätt och valbarhet för kvinnor och män.

Genom den sistnämnda reformen fördubblades i ett slag antalet röstberättigade, och Sverige har alltsedan dess haft ett av världens högsta valdeltagande, där ca 90 procent av de röstberättigade traditionellt gått till vallokalerna den tredje söndagen i september vart fjärde år.

Tyvär finns det tecken som tyder på att det höga valdeltagandet håller på att sjunka. Vid det senaste valet år 1998 låg valdeltagandet på 81,4 procent, vilket är den lägsta siffran sedan 1958, och deltagandet bland förstagsängväljarna låg ca 10 procent under genomsnittet.

Nyligen gjorda opinions-

Demokratiska rättighet

undersökningar pekar dessutom på att valdeltagandet sannolikt fortsätter att minska, så att kanske inte mer än ca 80 procent av de röstberättigade kommer att delta i det kommande valet.

Då deltagandet i kommunalvalet i sin tur brukar ligga ca 3 – 5 procent lägre, kanske siffran i kommunalvalet blir ner mot 75 procent. Visserligen brukar intresset öka starkt fram till valdagen, men de gjorda opinionsmätningarna inger oro.

Samtidigt pekar resultatet av en annan opinionsundersökning, som nyligen utförts vid Göteborgs universitet, på att medborgarnas förtroende för hur demokratin fungerar i den egna kommunen aldrig varit större.

Mer än 70 procent har stort eller mycket stort förtroende för hur demokratin som helhet fungerar i Sverige, vilket är en inom EU mycket hög siffra.

Tron på att kunna påverka olika beslut genom direktkontakt med lokala politiker

är dessutom hög, 12 procent har någon gång kontaktat en politiker de känner, och hela 56 procent uppger att de inte gjort det, men att de kan tänka sig att göra det i framtiden.

För att bevara och bygga vidare på detta tydliga förtroende för hur demokratin i Sverige fungerar, är det emellertid utomordentligt viktigt att vi alla som samhällsmedborgare gemensamt värnar om och verkligen utnyttjar den demokratiska rättighet som det innebär att rösta i allmänna val. Som nämnts har detta inte alltid varit en självklarhet i vårt land och är fortfarande inte så i många länder.

Ett högt valdeltagande är en styrka för vår demokrati.

RUTGER PERSSON
kommundirektör
TELEFON 0410-531 11

rutger.persson@trelleborg.se

” 70 procent har stort eller mycket stort förtroende för hur demokratin fungerar i Sverige.

Fråga Frida

Frida Winitsky har kontor i Rådhuset

frida.winitsky@trelleborg.se Tel 532 23 Fax 441 90

Att byta elbolag kan löna sig

Det är ju aldrig fel att försöka hitta olika medel för att spara lite pengar. Många bäckar små...

Att byta elbolag är ett tips. Det innebär dock att konsumenten måste vara observant och titta på de olika bolagens villkor och priser.

Lättast är att gå in på Konsumtverket hemsida www.konsumentverket.se knappa in på energi och jämföra priserna via köpguiden.

Andra sidor på nätet är www.kundkraft.se www.sparapengar.se och www.eldguiden.com.

I början av maj öppnades Konsumenternas Elrådgivningsbyrå. Där kan konsumenterna erhålla kostnadsfri rådgivning. Adress: Klara Norra Kyrkogata 33, 111 22 Stockholm.

Telefon 08/450 92 92.

Man hittar dem naturligtvis även på nätet

www.elradgivningsbyran.se

Frida Winitsky är sedan 1985 Trelleborgs konsumentsekreterare.

Adressen är:

Algatan 13
231 83 Trelleborg

Man kan även ringa de olika elbolagen och höra sig för. Det är naturligtvis tidskrävande då det finns otaliga bolag. Adresser och telefonnummer finns hos mig på Konsument Trelleborg eller via nätet.

Då man bestämt sig för ett nytt elbolag är det alltid det nya bolaget som ska kontakta det gamla för att säga upp det gamla avtalet. Byte kan ske vid varje månads-skifte och är gratis. Det tar ca en månad innan det börjar fungera med nya bolaget.

Tänk på att den som levererar strömmen inte alltid är samma bolag som det

som äger nätet. Nätägare kan man inte byta bort.

För den som bor i Trelleborg, Skegrie och Gislöv är det Trelleborgs elverk som är nätägare och för den som bor på landsbygen, i Smyge eller Anderslöv är det Sydkraft.

Andra tips hur man sparar energi är att alltid fylla tvättmaskinen helt. Det sparar ca 0,5 procent av normal hushållsförbrukning. Vid normalt smutsad tvätt behövs ingen förtvätt.

Torka tvätten utan att tillföra värme, gärna utomhus.

Vid köp av ny utrustning - köp en maskin med minst 1000 varvs centrifugering. Maskinen ska vara anpassad efter hushållets behov och den ska vara energisnål.

Handdiska endast sådant som inte tål diskmaskin. Använd balja när du sköljer handdisk. Fyll diskmaskinen helt. Anslut diskmaskinen till kallvattenledningen. Oftast räcker det att diska i 55 gradersprogrammet.

Kommunens energisparrådgivare är BIRGER

JOHANSSON, tel 53 207 och CHRISTOPHER RAUSHILL, tel 53 216. De svarar gärna på frågor från allmänheten.

SMÅKRYP GENOM
TECKNARENS ÖGON

Föreningen
Svenska Tecknare
"med spetsen i syd"

AXEL CBBES KONSTHALL

7.9 - 20.10 tis - sön 13 - 16

Här röstar du de

Alla vallokaler har öppet kl. 8–20 på valdagen. Var du ska rösta framgår av röstkortet.

Detta är vallokalerna i Trelleborg:

- Trelleborg 1: Bäckaskolan, Västra Ringgatan.
- Trelleborg 2: Flaningens förskola, Hallasvängen 21–23.
- Trelleborg 3: Vannahögsskolan, Kakehögsvägen.
- Trelleborg 4: Bastionskolan, Bruksgatan 13.
- Trelleborg 5: Söderslättsgymnasiet, St Nicolai plan.
- Trelleborg 6: Liljeborgsskolan, Engelbrektsgatan 5.
- Trelleborg 7: Söderslättshallen, södra delen, Klörupsvägen 48.
- Trelleborg 8: Söderslättshallen, norra delen, Klörupsvägen 48.
- Trelleborg 9: Granlundaskolan, Liljeborgsgatan 45.
- Trelleborg 10: Rådhuset, Algatan 13.
- Trelleborg 11: Musikskolan, Kockska huset, Östergatan 54.
- Trelleborg 12: Akka Servicecenter, Frans Malmrosogatan 55.
- Trelleborg 13: Pilevallskolans gymnastiksal, Allmogevägen 3.
- Trelleborg 14: Östra skolan, Ö. Förstadsgatan 106.
- Trelleborg 23: Pilevallskolans matsal, Allmogevägen 3.
- Trelleborg 26: Dalajärs förskola, Bolstervagnsvägen 4.

Detta är vallokalerna i byarna:

- Trelleborg 21: Skegrie skola, gymnastiksalen, Stationsv. 17,
- Trelleborg 22: Hammarlövs församlingshem, Hammarlövs Prästgård.
- Trelleborg 24: Västra Alstads skola, Västra Alstad.
- Trelleborg 25: Gylle skola, Gylle.
- Trelleborg 27: Folkskolan Södra Åby, Södra Åby.
- Trelleborg 28: Anderslövs församlingshem, Anderslöv.
- Trelleborg 29: Grönby församlingshem, Grönby.
- Trelleborg 30: Kommunalhuset, Klagstorp.
- Trelleborg 31: Smygeskolan, Västanvägen 3, Smygehamn.
- Trelleborg 32. Källstorps församlingshem, Källstorp.

den 15:e september

Allt du vill veta om hur det går till att rösta - och vilka som har rösträtt.

Vilka ska styra Trelleborg, Skåne och Sverige? Det bestämmer folket i Sverige vart fjärde år. Söndagen den 15 september är det val nästa gång.

Tre olika val.

Du får rösta på vilka som ska styra i kommunen, vilka som ska styra i Region Skåne och vilka som ska styra i riksdagen.

Alla får inte rösta i alla tre valen. Det står på ditt röstkort vilka val du får rösta i. Det beror på om du är svensk medborgare eller inte. Den som har varit folkbokförd i Sverige i tre år får rösta till kommunen och Region Skåne.

Röstkort med posten

För att få rösta måste du ha fyllt arton år senast på valdagen och ha ett röstkort. Det kommer på posten. Du behöver också ett id-kort som visar vem du är.

På röstkortet står ditt namn. Där står också var du ska rösta.

Om du inte får ett röstkort ringer du till länsstyrelsen eller kommunen så får du ett nytt. Det gäller också om du råkat tappa röstkortet.

Så här röstar man

Söndagen den 15 september ska du ta ditt röstkort och gå till vallokalen.

Det står på röstkortet var din vallokal

ligger. Ta med id-kort eller pass.

Du ska kunna bevisa att du är den du är.

I röstlokalen får du gå in i ett bås där ingen kan se vem du röstar på.

Valsedlar

Utanför röstlokalen står representanter för de olika partierna och delar ut röstsedlar. Du kan ta så många röstsedlar du vill och från alla partierna. Valsedlar finns också på bord inne i vallokalen.

Valsedlarna till kommunvalet är vita utan streck i kanten.

Valsedlarna till Region Skåne är blå med ett streck i kanten.

Valsedlarna till riksdagsvalet är gula med två streck i kanten.

Personval

Om du vill rösta på en särskild person ska du ta en valsedel med namn på. Du skriver ett kryss i rutan framför det namn som du röstar på. Du får bara kryssa för en person på varje valsedel!

Poströstning

Om du inte kan rösta den 15 september så kan du poströsta på ett postkontor.

Du kan också rösta från ett sjukhus, servicehus eller annan vårdinrättning, eller på en svensk ambassad eller konsulat i utlandet.

Kommunens information om valet fortsätter på nästa uppslag: ➔

⇒ Kommunens information om valet fortsätter här:

Särskild valdag inom vården

Om Du bor på ett servicehus eller annan vårdinrättning i Trelleborg kan Du rösta redan den 8 september kl 10–12.

Särskilda röstmottagningsställen finns på följande platser:

Alstadhemmet

Landsvägen, 231 95 Trelleborg

Bäckahästen

Hallasvägen 25, 231 65 Trelleborg

Hallamöllan

Hallasvägen 29, 231 65 Trelleborg

Hermelinen

Nygatan 4-6, 231 79 Anderslöv

Lasarettet

Ingång från Frans Malmrosogatan

Myran

Östergatan 15, 231 44 Trelleborg

Silverängen

Syster Jennys väg 46, 231 36 Trelleborg

Smygehem

Smygehem, 231 78 Smygehamn

Tornspiran

Portgränd 24, 231 63 Trelleborg

Täppan

Malörtsvägen 2-6, 231 36 Trelleborg

Åldermannen

Sockenvägen 4, 231 34 Trelleborg.

Resultat fyra senaste valen

Så här fördelades mandat i de senaste fyra valen till fullmäktige i Trelleborgs kommun

	1988	1991	1994	1998
Moderaterna	10	13	10	11
Centerpartiet	5	4	4	2
Folkpartiet	4	4	4	0
Kristdemokraterna	0	2	1	4
Miljöpartiet	4	2	2	2
SPI	-	-	-	4
Socialdemokraterna	28	25	31	25
Vänsterpartiet	0	0	0	3
Ny Demokrati	-	1	1	0
Övriga partier	0	0	0	0
Samtliga partier	51	51	51	51

Valvaka på nätet

För första gången kan trelleborgarna i år följa valvakan på internet. Minut för minut.

Kommunens hemsida hålls öppen och valresultaten redovisas efterhand som rösterna räknats samman i de olika valdistrikten.

Hemsidan blir för en kväll snabbaste nyhetsmediet!

När valdistrikten räknat fram kvällens preliminära resultat rings detta in till Rådhuset i Trelleborg och siffrorna går direkt ut på nätet.

Valdistrikten räknar

först fram resultatet i riksdagsvalet, därefter följer kommunvalet och sist regionvalet.

Kommunens informationschef INGRID WALL:

- Någon gång kring 23.30 tror jag vi ska ha redovisat resultatet i kommunalvalet.

- Först och främst ska det bli intressant att i efterhand se hur många trelleborgare som utnyttjat denna nya möjlighet.

- Det blir också en test på hur användbar hemsidan är i oväntade krislägen, som t ex stormar och översvämningar.

Adress till hemsidan:
www.trelleborg.se/val2002

Så här går röstningen till

Att delta i valet är lätt.

Du väljer de valsedlar som du vill ha.

Du går fram till valförrättaren som sitter vid ett bord. Där visar du fram ditt röstkort.

Valförrättaren ger dig kuvert för de val du får rösta i.

Du går in bakom en skärm och lägger en valsedel i varje kuvert.

Sedan lämnar du kuverten med valsedlarna till valförrättaren, som lägger kuverten i valurnorna. Det är tre stora lådor.

Valförrättaren bockar av dig i en röstlängd. Det är beviset för att du har röstat.

Om du har funktionshinder

Alla ska kunna rösta, även den som använder rullstol.

Om du inte kan komma in i vallokalen ska du be en valförrättare att hämta din röst.

Om du behöver hjälp med att lägga in valsedlarna i kuverten kan du be om hjälp med det också.

Här kan du poströsta

Om du vill poströsta kan du göra det fram till valdagen. Tänk på att alla postkontor inte är öppna den 15 september. Glöm inte att ta med ditt röstkort och ett id-kort, eller pass.

Här följer information om serviceställen och öppethållandet för poströstning i Trelleborgs kommun:

Trelleborg 1, Kontinentgatan 2 Öppet 28/8–15/9
Må-fre 10–17
Lörd. 10–12
Valdagen 10–12, 14–16

Trelleborg 3, Sockenvägen 2B Öppet 28/8–13/9
Må & to 14.30–17
Ti, onsd
& fred 12–15

Gert-Åkes Livs, Öppet 28/8–13/9
Beddinge strandväg 104 Må–fred. 16.30–17.30

Gröna Konsum Öppet 28/8–13/9
Landsvägen 30, Anderslöv Må–fred. 14.30–17.30

Särskilt röstmottagningsställe för poströster:

Smygehamn Öppet 9/9–11/9 (*prel.*)
Smygeskolan, 15.30–18.30
Västanväg 3, Smygehamn

Du kan ångra dig !

Du som har poströstat kan gå till din egen vallokal på valdagen och rösta en gång till! Din första röst sorteras då bort och din nya röst kommer att vara den som räknas på valnatten.

Frågor & Svar

- Vad händer om jag lägger en blank sedel i ett kuvert?
SVAR: Rösterna räknas som ogiltiga. Det betyder att du inte har röstat på något parti.
FRÅGA: - Vad händer om jag stryker över ett eller flera

namn?

SVAR: Valsedeln räknas som en röst, men ingen bryr sig om hur du har strukit över namn.
FRÅGA: Vad händer om jag sätter mer än ett kryss?
SVAR: Valsedeln räknas, men inte kryssade namn.

Medborgarkontoret

Ann-Marie Hansson

Telefon 531 95 Fax 404 25

ann-marie.hansson@trelleborg.se

Jag bor i en vanlig hyreslägenhet. Vår fastighetsskötare är en snäll och trevlig person, men han har en ovana. Han säger aldrig till innan han använder huvudnyckeln för att gå in i lägenheterna.

Får han verkligen göra så utan att meddela oss innan?

SVAR: Nej. Fastighetsskötaren har inte rätt att använda huvudnyckeln för att gå in i en lägenhet utan att säga till innan.

Hyresvärderna har enligt lagen rätt att få tillträde till lägenheten för att utöva nödvändig tillsyn eller för att utföra förbättringsarbeten. Han måste dock om möjligt säga till i förväg innan han går in i lägenheten.

Hur lång tid i förväg beror på hur angeläget det är. Om fastighetsskötarens uppdrag gäller mindre brådskande insatser måste han säga till minst en månad i förväg.

FRÅGA:

Min sambo har svårt att förflytta sig p.g.a sjukdom och där vi bor finns ingen bussförbindelse. Vad menas

Ann-Marie Hansson är chef för kommunens medborgarkontor

med färdtjänst? Kan vem som helst få det och hur många resor gäller det?
SVAR: Ansökan om färdtjänst gör Du hos färdtjänsthandläggare CLAES MÄNSSON på Socialförvaltningen.

Färdtjänsten är en särskild transportservice som riktar sig till dem som p.g.a fysiskt, psykiskt eller socialt handikapp har svårigheter att förflytta sig på egen hand eller anlita allmänna kommunikationer.

Färdtjänst beviljas i form av taxi eller specialfordon till Dig som har varaktigt behov, d.v.s i mer än sex månader. Läkarintyg behövs i vissa fall.

När det gäller antal resor så är det obegränsat antal.

FRÅGA:

Vi har köpt ett gammalt hus i kommunen och nu säger våra vänner att det nog är K-märkt?

Vad innebär K-märkt?

SVAR: K-märkt är ett begrepp som fanns i stadsplaneringen i mitten på 1900-talet i syfte att peka ut bebyggelse som var särskilt värdefull ur kulturhistorisk synpunkt. Begreppet används inte längre i byggande och planering men hörs ofta i folkmun.

Dagens motsvarighet inom planering är beteckning Q eller q i detaljplan. Detta talar om att enskild byggnad eller ett område har kulturhistoriskt värde skall skyddas.

Ring byggnadsnämnden. Där vet man om ditt hus är kulturmärkt.

Allt om medborgarkontoret:

Kontor finns på Biblioteket , telefon 0410-53 190 och på Sockenvägen, telefon 0410-53 195

Våra tider: Biblioteket: månd-torsd, kl 10-18. Fredag 10-16. Sockenvägen: månd. och torsd. 10-17.30. Tisd, onsd. och fred. kl. 10-15.

Vårt café i biblioteket

säljer kaffe (kravmärkt), kakor, frukt och läsk.

Anitha Ljung, Agenda 21

finns på Medborgarkontoret (biblioteket) varje tisdag kl. 13-17 för att svara på frågor och ge goda råd om vår miljö

World Cup i handboll på Söderslätthallen

Evenemang i världsklass

Tisdag den 29 oktober blir rena julafton för handbollsälskare i Trelleborg. Då inleds årets World Cup i Söderslätthallen med två riktiga publikdragarmatcher: Danmark-Frankrike och Sverige-Egypten.

World Cup arrangeras varje år i Sverige. Världens åtta högst rankade landslag deltar. Sverige, Danmark, Frankrike och Egypten ingår i den sydliga gruppen. Övriga matcher i denna grupp spelas på Baltiska Hallen i Malmö 30:e och 31:e oktober.

Den norra gruppen spelas i Borlänge och Ludvika och består av Tyskland, Ryssland, Jugoslavien och Spanien.

De två främsta i varje grupp går vidare till semifinaler och finaler den 2–3 november i Scandinavium i Göteborg.

Malmö stad satsade en miljon för att få evenemanget till Malmö. IFK Trelleborg fick nys om det och ordnade ett möte. Det resulterade i att Trelleborgs kommun gick in med ett garantibelopp på 250 000 kr för att få del i evenemanget.

Chefen för upplevelseförvaltningen LARS-GÖRAN CANERHOLM:

- Den här typen av arrangemang är så

stora att man behöver samarbeta. Vi har fått bra kontakt med PO BERGQVIST som är evenemangsansvarig i Malmö. Och vi är överens om att försöka nya samarbetsprojekt, inte bara inom idrottsområdet.

För den som köper biljetter till den 29 oktober blir det handboll hela kvällen. Det blir inget publikinsläpp mellan matcherna.

Biljetten gäller alltså till bägge landskamperna. Särskild pausunderhållning planeras. TV 3 sänder matcherna.

Evenemangsansvarig i Trelleborgs kommun MATS RENGBO:

- Söderslätthallen rymmer 1 500 sitt- och ståplatser. En del av biljetterna reserveras för sponsorer och företagspaket. Vi undersöker just nu möjligheten att bygga en extra läktare för 300 personer. Men först måste vi tala med räddningstjänsten för att ta reda på om utrymningsvägarna klarar av det.

Grön Flagg till Söderslätt

Nu tas det unga friska tag för att främja ett ekologiskt Trelleborg! Initiativet kommer från elever på Söderslättsgymnasiet. De vill med hjälp av miljöcertifieringen Grön Flagg sparka i gång ett mer konkret miljöarbete på skolan.

Grön Flagg går ut på att ta fram en handlingsplan i form av fem konkreta miljömål och att bilda ett miljöråd på skolan som ska se till att man når målen.

Exempel på miljömål är ökad sopsortering, miljöutbildning av personal, KRAV-märkt mjölk, minskad energikonsumtion med hjälp av lågenergilampor, termostater på element etc.

Miljörådet ska bestå av representanter från samtliga personalgrupper samt elever från olika program. Detta för att få en bättre överblick av verksamheten och en större mångfald vad det gäller erfarenhet och synsätt. På en förskola bör miljörådet bestå av både personal och föräldrar.

Grön Flagg riktar sig till förskola, grundskola och gymnasieskola.

Det är organisationen Håll Sverige Rent som har dragit igång Grön Flagg i Sverige.

Grön Flagg är den svenska grenen av

Eco Schools vilket leds av den internationella organisationen FEE, Foundation for Environmental Education, grundad 1981. Just nu finns Eco Schools i 23 länder och engagerar över en miljon barn, ungdomar och personal.

Det är mycket viktigt att det finns en miljömedvetenhet där barn och ungdomar vistas. Dels för att lära dem hur miljön fungerar, dels för att skydda dem i framtiden. För om man bryr sig om någon, speciellt om man satt ett barn till världen, bör man i allra högsta grad bry sig om miljön.

Man vill ju att de man älskar ska må bra, det gör de om de har ren luft att andas, rent vatten att dricka och bada i och en natur att njuta av med fler fjärlissorter än en.

Det som är så bra med Grön Flagg är att det är ett miljöcertifikat som måste återerövas varje år. Det betyder att miljöarbetet på den skola som fått Grön Flagg måste fortsätta för att skolan ska få behålla sitt certifikat.

Då man uppnått sina första fem miljömål sätter man upp fem nya för att på så sätt hela tiden förbättra sin miljövänlighet och ta sig till nästa nivå. Som en sorts grön stege skulle man kunna säga.

tsgymnasiet?

Charlotte Hanström driver på för bättre miljö på Söderslättsgymnasiet

I **Trelleborgs kommun** finns det för närvarande endast en skola som innehar en Grön Flagg, Gislövs kyrkskola. Men fler är på gång, vissa har just börjat intressera sig, andra har kommit längre och tagit mera konkreta krafttag.

Till de senare hör Söderslättsgymnasiet där man nu kommit så långt att ett preliminärt miljöråd är skapat, fem miljömål, vilket krävs för en ansökan, är fastställda, och en Grön Flagg-ansökan är inskickad.

Arbetet sattes igång av fyra elever som även ingår i skolans miljögrupp, JONAS GUNNARSSON, ANNA OLSSON, LINA SÖDERBERG OCH CHARLOTTE HANSTRÖM.

Ansökan skickades in under sommaren

och under det kommande läsåret ska målen uppfyllas.

Ett av de fem miljömålen är att i så hög grad som möjligt påverka nybyggnationen på Bastionsskolan i en miljövänlig riktning. Att i princip bygga in miljömedvetenheten i grundvallarna. Ett annat mål är att organisera sopsorteringen bättre.

Om allt går väl och man uppnår sina mål bör Söderslättsgymnasiet kunna fira ett godkännande av sitt miljöarbete i slutet av den kommande vårterminen.

CHARLOTTE HANSTRÖM,
elev i NV3A

Bibliotekets tider för höst och vinter. De börjar gälla den 1 september.

Bokbussen, tidtabell våren 2002

MÅNDAGAR

JÄMNA VECKOR:

Fuglie,
vid kyrkan,
16.00–16.25.
Steglarp,
busshållplatsen,
16.30–16.55.
Villie, Nilssons,
17.00–17.20.
V Tommarp,
smedjan,
17.30–17.45.
Kurland,
infarten,
18.00–18.20.
Skåre, Stenhögsv,
18.25–18.55.

TISDAGAR

JÄMNA VECKOR:

Modeshög,
skolan,
15.40–16.00.
S. Åby,
f d lanthandeln.
16.10–16.30.
Bösarp, försam-
lingshemmet.
16.40–17.00.
V Virestad,
busshpl.
17.05–17.25.
Smygehamn,
Servus,
17.45–18.15

Gislövs läge,
Konsum.
18.25–18.55.

TORSDAGAR

JÄMNA VECKOR:

St. Isie, Isiegården.
15.10–15.30.
Beddingestrand,
tennisbanorna,
15.50–16.10.
Beddingestrand,
vid info-tavlan,
16.20–17.00.
Klagstorp,
Perssons livs.
17.15–18.30.
N. Åby,
Linelund gård,
18.40–18.55.

MÅNDAGAR UDDA

VECKOR:

Minnesberg,
busshpl,
16.10–16.30.
Klörup, Smedjan,
16.40–17.10.
Ö. Värlinge,
bypumpen,
17.20–17.40.
Hammarlöv,
kyrkan,
17.45–18.10.
V Vemmerlöv, för-
samlingshemmet,
18.15–18.35.
Gylle, kyrkan,
18.40–18.55.

TISDAGAR UDDA

VECKOR:

Klagstorp,
Perssons livs,
14.30–16.25.
Åspö, kyrkan,
16.30–16.50.
St Beddinge,
f.d. lantmännen,
17.00–17.30.
Önnarp, kyrkan,
17.45–18.15.
Gärdslov, busshpl,
18.20–18.35.

TORSDAGAR UDDA

VECKOR:

Böste, busshpl,
15.00–15.20.
Simremarken,
Pudelvägen,
15.45–16.10.
L. Beddinge,
Smedjan,
16.30–16.50.
Beddingestrand,
tennisbanorna,
17.05–17.25.
Beddingestrand,
infotavlan,
17.35–18.15.
Smygehamn,
Servus,
18.20–18.50.

RING TILL BOK-

BUSSEN. TELEFON:

0410-53180,
0708-81 71 88.

Biblioteket på Stortorget är öppet:

Måndag-torsdag
10–19,
fredag 10–18.
lördag 10–13.
Tel: 0410-531 80

Biblioteks- filialerna:

ALSTAD,
tisdag och torsdag,
10.30–12.30.
15.30–19.00.
Tel: 040-48 53 01
ANDERSLÖV,
måndag och tors-
dag, 10.00–14.00.
och 15.00–18.30.
Tisdag
12.30–17.00.
Onsdag
15.30 –18.30.
Tel: 0410-202 96
SKEGRIE,
tisdag och torsdag,
16–19.
0410-33 01 60
SMYGEHAMN,
torsdag,
14.30–15.30.
Biblioteket i
Smygehamn har
därutöver självbe-
tjäning alla var-
dagar till kl 18.00

Teater eller konsert på Grand? Köp biljetterna på biblioteket och turistbyrån.

Läs om skolbarnen som vet hur man bygger en skola

- Vi kommer nog att vara mer rädda om skolan, när vi går i högstadiet, eftersom vi sett hur d

Från första spadtaget i slutet av förra året och fram till sommarlovet har eleverna i klass två vid Bäckaskolan dokumenterat kommunens senaste skolbygge. Vecka för vecka har barnen följt arbetet med Fågelbäcksskolan och noterat alla förändringar i sina byggböcker.

- Det var spännande att se när skolan byggdes. Från början fanns det en äng och en kulle där, sedan tog man bort kullen och då var där bara grus, berättar FRIDA, en av dem som följt bygget på nära håll.

Att lärare och elever började intressera sig för skolbygget var inte så konstigt. Deras klassrum låg nämligen alldeles intill byggplatsen.

- Man kan utan tvekan kalla det under-

visning förankrad i verkligheten, påpekar PIA NYMAN, lärare i en av de tre klasser som dokumenterat tillkomsten av kommunens nya 7-9-skola. Enligt Pia Nyman och hennes två kolleger, MALIN OLSSON och MARGARETA FOLKLER, har eleverna entusiastiskt följt bygget och på köpet lärt sig många fackuttryck från byggbranschen.

De flesta har mer än gärna skrivit och ritat i byggböckerna, som dessutom illustrerats med foton som lärarna tagit varje vecka. I slutet av vårterminen visades böckerna på en skärmutställning i Bäckaskolan.

- Varje torsdag har vi tittat på vad som hänt sedan förra torsdagen och skrivit om det i våra byggböcker. En dag var där bara ”papp” och nästa dag tegel. Allting hände mycket snabbt. Nu finns det ca 264 fönster på skolan, informerar MIA, en av byggboks författarna.

Mest spännande var det enligt Mia och kompisen Frida när skolan skulle målas .

”Vi kommer att vara mer

ur det gick till när den byggdes, tror fr v Kristian, Mia, Frida och Anton. Foto: Claes Henriksson

- Vi hade gissat på gult, men det blev en färg som dom kallar terrakotta.

Strax före sommarlovet fick Pia Nymans klass en guidad tur i nybygget. Eleverna fick bl a prova på hur det är att arbeta med en elektrisk byggpistol och att styra en lyftkran. Det senare var enligt läraren mycket uppskattat.

- Vi kommer nog att vara mer rädda om skolan när vi går där. Vi har ju sett hur det gick till när den byggdes, påpekar KRISTIAN och får medhåll av ANTON, som stolt berättar att hans pappa arbetar på bygget och deklarerar att också han ska jobba på bygge när han blir stor.

Byggboksförfattarna behöver dock inte vänta till högstadiet innan de får tillträde till den nya skolan. Både idrottshallen och matsalen är nämligen gemensamma för Bäckaskolan och Fågelbäcksskolan.

Först vid skolnämndens junisammanträde fick skolan sitt ”riktiga” namn, efter att ha gått under arbetsnamnet ”Nybäckaskolan”.

Rektor TORBJÖRN BARRANDER tyckte att eleven ANDREAS PERSSONS förslag Fågelbäcksskolan var ett synnerligen passande namn, och det tyckte även nämnden. Namnet associerar både till bäcken och de många fåglarna i omgivningen. Dessutom har det ”släktskap” med de andra skolorna i upptagningsområde fem, Bäcka och Kattebäck.

Text: ULLA I NILSSON,
informatör, skolkontoret,
telefon 539 31

Fakta om Fågelbäcksskolan.

Den nya 7–9-skolan i upptagningsområde fem i Trelleborg invigdes den 23 augusti. Premiäråret har skolan ca 100 elever fördelade på fyra sjuor och en nia.

Övriga skolor i upptagningsområdet är f-6-skolorna Kattebäcksskolan och Bäckaskolan.

Omkring 300 elever kommer att gå i Fågelbäcksskolan när den är fullt utbyggd.

era rädda om skolan nu”

BAD Huset

Ö.VALLGATAN 6

0410 - 538 70, 538 71

BADET ÄR ÖPPET

Tisdag, 12–20
Onsdag 10–20.
Torsdag, 12–20.
Fredag 12–20.
Lördag 9–15.
Söndag 9–15.
Måndag stängt.

SPECIELLA AKTIVITETER

Onsdag
17–20.
vuxenbad.
20–20.45.
damsim.
Fredag 17–20.
familjekväll.

VATTENGYMPA

Drop in:
Onsdag
17–18,
19–20.

LÄTTGYMPA

Drop in:
Onsdag 14–15.

PROVA NYA TURKEN

Tisd 12–20, dam
Onsd 12–20, herr
Torsd 12–20, dam
Fred 12–20, herr

PRISER, INKLUSIVE ENTRÉ:

Ett bad 80 kr,
10 bad 640 kr,
25 bad 1500 kr.

VARMVATTEN- BASSÄNGEN (35°)

Onsdag: 11–12.
(öppet för alla)
18–20. (vuxna).
Fredag 13–14.
(barnsim 0–2 år).
Fredag 17–20.
Söndag 11–15.

SOLARIUM

”SUNVISION”
Måndag 8–17.30.
Tisdag-fredag
8–19.30.
Lördag-söndag
9–14.30.
(Boka tid:
0410-538 70).

BARNKALAS

Ring & boka.
Telefon: 538 73.

BILJETTPRISER

BADHUSET
Barn, 3–6 år, 10:-
Barn, 7–17 år, 20:-
Vuxen, 40:-
Pensionär, 30:-

Det särskilda
pensionärspriset
gäller tisdag,
torsdag och fredag
12–15.
Onsdag 10–15.
Lördag och söndag
9–12.

Familjebad, 80:-
(2 vuxna+
2 barn/ungdomar)
Morgonbad 30:-.
(med frukost 50:-)

RABATTKORT/10

Barn, 80:-
Ungdom, 160:-
Vuxen, 320:-
Familj, 600:-
Pensionär, 280:-

RABATTKORT/25

Barn, 185:-
Ungdom, 375:-
Vuxen, 750:-

RABATTKORT/50

Barn, 350:-
Ungdom, 700:-
Vuxen, 1.400:-

RABATTKORT/100

Barn, 650:-
Ungdom, 1.300:-
Vuxen, 2.600:-

Morgonbad

Tisdagar, onsdagar
och torsdagar
har ni möjlighet
att simma på
morgonen kl
6.30–8.00.
Pris: 30 kronor
Frukost kan också
beställas.
Bad med frukost:
50:-

VARMVATTEN- BASSÄNGEN

10:- (plus entré
till badhuset).
10-kort, 80:-
(plus entré).
Vattengympa
”Drop in”:
10:- (plus entré
till badhuset).
10-kort, 80:-
(plus entré till
badhuset).

TURKEN

Gruppbokning
(utanför de vanliga
tiderna)
Söndag-måndag
16–22.
Tisdag-fredag
20.30–22.30
Lördag 9–23.00.
Boka på telefon:
538 73

SOLARIERNA

”Sunvision”:
20 minuter, 30:-
10-kort, 250:-
”Provision”:
6 minuter, 20:-
Ring & boka:
538 70.

MASSAGESÅNG

15 minuter, 30:-
10-kort: 250:-
Ring & boka:
53871.

Tre entusiastiska ledare: Tomislav Jovanovski, Mats Andersson och Rickard Edvardsson.

Gasverket har kommit för att stanna

Fridfullare gator

Gasverkets verksamhet har utvärderats.

Rapporten är gjord på Socialhögskolan i Lund.

Många har intervjuats. Alla vill ha Gasverket kvar.

I Trelleborgs kommun finns ca 3 500 ungdomar. Av dessa är runt 1 400 registrerade medlemmar i Gasverket, kommunens allaktivitetshus.

Gasverket invigdes hösten 1999 som ett treårigt projekt. Men redan i år har verksamheten permanentats. Gasverket har kommit för att stanna. Till glädje för många.

Fridfullare

Polisen intygar: Stan har blivit fridfullare, buslivet har minskat. Samma intryck har näringsidkarna i centrum.

I år har fyra studenter vid Socialhögskolan vid Lunds universitet genomfört en utvärdering av Gasverketprojektet. Rapporten avslutas med orden:

”Vår uppfattning är att Gasverket har alla förutsättningar att lyckas med sina intentioner.”

Gasverkets mål

Målen för Gasverket har hela tiden varit högt ställda:

1. Öka ungdomars inflytande i samhället och skapa större möjligheter att ta tillvara deras egen initiativkraft, kreativitet och samtidigt locka fram ett starkt personligt engagemang och ansvar.

2. Genom spontana möten mellan människor i olika åldrar, intressen,

bakgrund och erfarenheter skapa större förståelse och ett positivt samhällsklimat.

3. Informera i en drogfri miljö med goda förebilder för att minska problemen med droger, våld, mobbing och främlingsfientlighet.

Mats Andersson,
en eldsjäl

MATS ANDERSSON, chefen för Gasverket, beskrivs i rapporten som urtypen av projektledare.

Citat:

”En eldsjäl och visionär som sätter sin prägel på verksamheten. Det är inget nytt att en vuxen engagerad ledare spelar en viktig roll i all form av

ungdomsverksamhet. Begreppet projektmakare passar också in när det gäller att beskriva Gasverkets projektledare, eftersom han har äventyret och överskridandet i blodet.”

Bra lagarbete

Själv menar Mats att Gasverket är ett lagarbete och att han själv bara är en av flera kuggar.

Gasverket är numera etablerad som en attraktiv mötesplats. Varje dag kommer mellan 80 och 130 ungdomar. Här finns mycket att göra. Det händer något hela tiden.

I höst invigs en helt ny skateboardbana, större och fräckare än den gamla och gymmet får ökat utrymme.

r med Gasverket

Men också gasverksungdomarna utmärker sig just nu:

Tre högstadieflickor från Gasverket - Annie Roos, Linnéa Persson och Thessi Romagaard - kom på andra plats i en stor biljardtävling i Stockholm.

Ett fotbollslag från Gasverket kom på andra plats i en turnering i Tyskland/Polen.

Ett rockband med rötter i Gasverket ger inom kort ut sin första platta.

Lugna Gatan är åtta handplockade 16-17-åriga killar som åker ut till festplatser. Uppdraget är att stävja bråk.

För att klara sin uppgift har de fått undervisning på Gasverket i så skilda ämnen som Lag & Rätt och Första hjälpen. Lugna gatan har vunnit respekt och har ett stort kontaktnät.

Alla är överens

Lundastudenterna bakom utvärderingen intervjuade ett stort antal människor.

Här är ett axplock av deras intryck: ”Alla de personer vi intervjuat är överens om att Gasverket behövs och fyller en viktig funktion som träffpunkt i Trelleborg och att det är en betydelsefull verksamhet för både ungdomar och kommunen.”

”Alla intervjuade ansåg att det skulle innebära problem för Trelleborg och ungdomarna om Gasverket skulle lägga ned sin verksamhet.

De trodde även att

det skulle leda till ökad kriminalitet, bl.a. i form av snatterier och vandalism.”

”Det intryck vi fick när vi

besökte Gasverket första gången var att lokalerna verkligen är anpassade för den verksamhet som bedrivs där. Vi upplevde att de fångat den anda som ungdomarna utstrålar.

En del av de ungdomar som befunnit sig i riskzonen för brottslig verksamhet har genom Gasverkets försorg kommit bort från denna, detta är en generell uppfattning bland de intervjuade.”

En del av de ungdomar som befunnit sig i riskzonen för brottslig verksamhet har genom Gasverkets försorg kommit bort från denna, detta är en generell uppfattning bland de intervjuade.”

Närpolisen positiv

I rapporten finns också en sammanfattande åsikt från Närpolisen:

- Behovet av Gasverket är mycket angeläget. Det är en mycket viktig verksamhet och vår förväntning är att den ska få finnas kvar i framtiden och fungera som den gör nu.

Agenda 21

Agenda 21 Rådhuset, 231 83 Trelleborg, Telefon: 53 295

En fritid utan min bil?

22 september är det åter dags för "I staden utan min bil". Trelleborgs kommun deltar för andra året i följd i EU-projektet.

Eftersom årets kampanjdag infaller på en söndag får aktiviteterna en något annorlunda inriktning, med fokus på våra fritidsresor.

C B Friisgatan längs Stortorget stängs av för biltrafik och torget fylls med olika aktiviteter. I Albäckskogen, dit trelleborgarna kan åka med stadsbussen, planeras olika evenemang.

"I staden utan min bil" startade i Frankrike 1998 och har fått stor tillströmning. År 2001 deltog 1 618 europeiska städer i kampanjen, varav 985 skrev på det gemensamma manifestet.

I Sverige skrev 28 städer på manifestet, bl.a. Malmö, Lund och Helsingborg.

För att få räknas in det internationella projektet måste åtminstone någon del av stadens gator stängas av helt för biltrafik.

Anitha Ljung, Agenda 21.

Trelleborg, liksom totalt 32 svenska städer, valde att starta mjukt och att åtminstone första året inte stänga av någon gata alls. I stället uppmanades kommuninvånarna att ställa bilen hemma den 22 september.

Den enkät som genomfördes i Trelleborg under kampanjdagen förra året visade att en stor majoritet (84 %) av de tillfrågade var positiva till att Trelleborg deltog.

Var femte tillfrågad bilist hade också valt att ställa bilen hemma denna dag.

"I staden utan min bil" ger trelleborgarna möjlighet att upptäcka sin stad utan bil för en dag.

Men kampanjen vill givetvis mer än så. Den växande bilismen är vårt allra största miljöproblem, ett problem som måste lösas både med miljövänligare bilar och ändrade resvanor. Vi måste på allvar våga börja diskutera bilismen och hur vi bäst förnyar våra resvanor.

Bilen ger oss stor rörelsefrihet. Den tar oss snabbt och bekvämt till jobbet, affären, idrottshallen, naturen eller till slakten på annan ort. Men bilen förorenar också luften med hälsovådliga och miljöfarliga ämnen, bullrar, skadar och lemlästar samt kräver mer och mer utrymme.

Därför måste vi lära oss använda bilen med större förnuft, dvs bara när vi verkligen måste och andra alternativ saknas!

Om fler trafikanter väljer cykel eller buss för kortare resor och besök i centrum blir luften renare, miljön mindre bullrig och framkomligheten bättre och säkrare för fotgängare och cyklister.

Välkomna till staden och skogen – utan Er bil den 22 september!

Program presenteras i dagspressen!

A photograph of a coastal scene. In the foreground, there are several large, dark, mossy rocks. The middle ground shows a body of water with a long, dark boat or pier structure extending across it. A person in an orange jacket is visible on the boat. The background is a vast, overcast sky with a single white seagull flying in the upper right corner.

Ålbottengarn på Väster

HÖST, en artikel i serien om årstiderna

av Berndt Fribing

Regn och blåst och

*”Och nu blir dagen kall och grå
med hjärtat tomt jag vankar.
Men svårt det är att ensam gå
med sina tunga tankar.”*

Så kände han sig på hösten, OLA HANSSON, en av våra stora författare, uppväxt på Söderslätt.

Men - även om de flesta författare ser hösten med missmodiga förtecken så finns det undantag.

VERNER VON HEIDENSTAM låter inte årstiden fördystra sinnet:

*”Jag vill bland höstens döda blad
bedårad prisa livet.”*

Just färgerna är kanske höstens främsta symboler. I backlandet - i Gabeljung, Näsbyholm och kring Börringesjön - möter vi färgsprakande bokskogar, lika vackra under klara höstdagar som i tätaste dimma. Mest intensiva blir färgerna vid lägre temperaturer. Milda höstar ger måttligt färgomslag. Ask, hylle och al faller alla sina blad gröna - utan att byta färg.

Det stora lövfallet inträffar i samband med en av senhöstens stormar.

Så här beskrivs detta i Bondepraktikan, fast i ålderdomligare språkdräkt:

Dimma över slätten

kråkor

*”Om trädens löv inte gärna
vill falla
då får vi en kall vinter för alla”*

Höst långt fram till jul

Höst brukar klimatologiskt räknas som den tid då dygnsmedeltemperaturen håller sig mellan +10 och 0. Mot den bakgrunden varar hösten vid sydkusten ända fram i juldagarna (i nordligaste Sverige början av oktober). Vi har alltså en mycket lång och mild höst där man t o m kan få se rosorna blomma vid Lucia.

Och var sjunger koltrasten mitt i stan på gågatan en julafton? (Det har

i alla fall hänt en gång!)

Den officiella sk växtlighetsperioden avslutas i mitten av november, några dagar senare i Smygehamn än i Jordberga, några futtiga kilometer bort.

Den milda hösten orsakas av vårt sydliga läge, vandrande lågtryck från Atlanten, ibland varmluft från kontinenten, men framförallt närheten till havet. Östersjöns vatten har god förmåga att lagra sommarens värme som kommer oss till godo och påverkar luften långt in i december (omvänt är förhållandet på våren).

Nederbörden

Höstmånaderna upplevs ibland som regniga, men nederbörden är obetydligt större än i juli och augusti, enligt SMHI. På hösten kommer också ➡

⇒ dimmorna, mest orsakade av varm och fuktig luft, som strömmar in från havet över den nedkylda slätten.

Frosten kommer normalt i slutet av november, lite tidigare i backlandet än vid kusten. Snö som kommer före jul blir sällan liggande.

Stormarna vi aldrig glömmet

Höstens stormar ställer ofta till med stora skador på byggnader, fiskeredskap och skog. Orkanen fredagskvällen den 3 december 1999 minns vi nog alla. Oktoberstormen 1967, med orkanvindar, glömmet vi inte heller, men den värsta lär ha varit novemberstormen 1872, då man kunde läsa i Trelleborgs Allehanda (enligt OLOF CHRISTOFFERSSON):

Bara i staden "blev över 40 hus mer eller mindre fördärvade och ungefär halva detta antal helt och hållet förstörda... Många familjer blev husvilla och förlorade dessutom större delen av sitt lösöre... En nödhjälpskommitté har bildats för att anskaffa understöd åt de många fattiga, som förlorat sin egendom."

Knappt 100 år tidigare besökte amiralen och konstnären C.A. EHRENSVÄRD Skåne. Han var inte imponerad:

*"Aldrig annat än säd, boskap och sol om sommaren
Regn och Blåst och Kråkor om
hösten och Drivor
och Havets djup i snön om
vintern."*

Man brukar förvisso säga att hösten är visnandets och förgängelsens tid.

Men det är inte hela sanningen. Vill man vara positiv bör man kanske hellre se höstens som förnyelsens tid!

Nu är det fröspridningens tid, vit-sipporna anlägger blomknoppar. I bokskogen är träden redan klara med sina knoppar och dovhjortarnas brunstid är inne.

Våren är redo - hösten är de stora förberedelsernas tid.

Fåglarna drar söderut.

Fåglarna möter mörkrets och köldens välde genom att flytta söderut. Några stannar kvar, andra stryker omkring.

Miljontals fåglar samlas i trelleborgsområdet och i sydvästra Skåne under hösten. De kommer från sina häckningsplatser i Skandinavien och norra delen av europeiska Ryssland.

Anledningarna till den stora koncentrationen är flera, bl. a ligger deras övervintringsområden i sydlig och sydvästlig riktning. Dessutom slutar det skandinaviska landområdet här, och många flyttfåglar tvekar att ge sig ut över havet. De följer hellre kusten västerut och samlas tillsammans med andra flyttfåglar som i en flaskhals på Falsterbonäset. Och där tar land definitivt slut. Men - därifrån har de inte så lång väg över till danska öarna.

Vilar i bokskogen

En annan anledning till ansamlingen av flyttfåglar är att många vilar och äter upp sig i bokskogen inför den långa resan. På hösten kan man se stora flockar av ringduvor, bofinkar och bergfinkar i backlandets bokskogar. Att se småfåglar dra västerut längs kusten mellan Skåre och Fredshög, efter en köldknäpp inåt land är

Höstliga boklöv

ett stort skådespel. De kommer i tusental och åter tusental, alla med målmedveten kurs på Falsterbonäset.

Flest rovfåglar

Om hösten är mild och vintervädret gynnsamt stannar en del fåglar kvar hos oss t. ex gäss och många rovfåglar och bofinkar.

Skåne är landets viktigaste rast- och övervintringsplats för vildgäss, inte minst i våra trakter. Glador, kungsörnar och havsörnar ses ofta kring Börringesjön, Havgårdssjön och i Näsbyholm. Det är ett av landets rovfågelrikaste område höst och vinter. På hösten kan man t o m över-Trelleborg se ormråkar skruva upp sig i uppåtgående varmvindar, för att sedan sträcka ner mot Falsterbo.

Hösten är både lång och mild. Men det är upp till var och en hur man

upplever hösten. Många tycker faktiskt att hösten är en skön tid i sydligaste Skåne, bortsett från stormar och begynnande frost.

Men visst händer att man hellre stannar inne i stugvärmen, som den skånske hembygdsdikaren NILS LUDVIG OLSSON skriver om i "Kväll i stuan", på Ringsjömål och för länge sedan, men den dialektala poesin förstås säkert:

*"Ovåred tudar udanfö
räjnede tadrar på ruda å dör.
Mor rullar ner gardinen å tänner.
Stackale di, som e ude å ränner!
Inne i stuan e varmen go,
alla e tösta å seder mä ro;
grant kan en höra väggklockan
picka.
Mor tar sin håsa å börjar å sticka."*

Siv Sturesson har sett nya friidrottsarenan växa fram:

Dagbok från ett nybygge

Hösten -01 beslutades att en ny friidrottsanläggning skulle anläggas. Läget mellan Söderslätts-hallen och Vångavallen. Planen användes då för 5- och 7-mannafotboll för ungdomsträning. Skolorna använde planen vår och höst för fotboll, brännboll och andra lekar.

Vi som jobbar på upplevelsekansliet har utsikt över planen och slår ju ett öga ut med jämna mellanrum. På så sätt följer vi händelserna utanför.

Hösten hade kommit och aktiviteterna var nerlagda för säsongen.

Vaktmästarna kom en dag och skar ut långa gräsremsor för att reparera på någon annan plan.

Plötsligt en dag hördes ett oväsen och nu hade "trädfällningen" börjat. Träd och buskar fick ge vika för motorsågarna. En stor kran kom och lyfte ner masten för radiokommunikationen. Oj vad det blev bart. Tyckte att det var synd att fälla stora träd som stått på tillväxt i många år.

En dag kom det grävmaskiner och caterpillrar. Matjorden banades av och lades i

högar och leran kom i dager. Lastbilar körde i skytteletrafik bort jord som inte behövdes. Jorden flyttades, caterpillrarna föste den framför sig och hade trumla bakefter för att packa den.

I flera dagar pågick jordflytt och man började undra vad de höll på med. Ena dagen packade de och som man uppfattade det till en jämn plan och nästa kunde den fösas bort igen. Men det begriper ju inte en lekman, då får man kolla "varför gör man på detta viset"? Samtidigt med avbaning, flyttning av jorden så packas den för att underlaget ska hålla.

Så kom regnet. Vilken "gägga" det blev. Stora sjöar. Maskinerna försvann. Dag efter dag regnade det. Tror att det stod stilla i sex veckor. Nu hinner de nog inte får det färdigt i tid.

Men plötsligt en dag var det full fart igen. Lastbilar gick i skytteletrafik. Jorden flyttades åter fram och tillbaka, men efter en tid började man kunna ana hur det egentligen skulle se ut. Vallarna började ta form.

Det grävdes upp för dränering. På tvären av planen lades rör ner ganska

Siv Sturesson har arbetat på Söderslätts-hallen i 23 år. Från sitt skrivbord har hon kunnat följa hela nybygget. Hon blev också den första att pröva nya löparbanan

tätt. En fjärrstyrd liten "padda" packade till jorden. Matjord lades på och gräsfrö såddes. Belysningen runt anläggningen monterades upp. Vattengraven fixades, längdhoppsgropen anlades och ståplats-läktaren vid västra sidan blev klar.

Löparbanorna jämnades till, mättes och kontrollerades och så en dag kom asfalt-gänget. Först lades en asfaltyta på och sedan kom det nytt folk för att lägga en svart beläggning ovanpå.

Jorden söder om hämtades av bilar och kördes bort. Speakerhuset började byggas. Det var folk överallt. Trappa till "Södan" anlades.

Nu var det dags för sprutmålning av

ytorna. "Mångubbar" gick omkring med en stor spruta. De blev lika röda som det som skulle bli rött. Fick stänga fönstret för det luktade starkt.

Nu väntar vi bara på linjemålningen av banorna. Staket, plantering av träd och buskar och fixandet av grönytorna runt omkring, Atleten på plats och den första tävlingen som blir i augusti.

SIV STURESSON

Upplivelsesförvaltningen

**Liten ordförklaring: "Södan" är Söderslätts-hallen. "Atleten" är den skulptur i glas som tidigare stod framför entrén till "Södan".
Konstnär: Tom Möller.**

Torsken snart

Kokt torsk med skirat smör, kokt potatis och nyriven pepparrot. Eller med läcker sås, smaksatt med skånsk senap, med gröna ärtor därtill. Ska dessa mumsiga svenska maträtter i framtiden enbart bli exklusiva inslag på någon Nobel-middag eller liknande celeberr festlighet? Eller, ännu värre, blott och bart historia? Något som vi i framtiden försöker övertyga våra barnbarn om att

vi faktiskt ätit en gång i tiden! Till vardags.

Användbar och viktig

Gadus morhus, torsken, är en av våra absolut populäraste och godaste matfiskar, både i hemmahushållet och på gourmetrestaurangerna. Den går att stycka på många olika sätt, de flesta tillagningsätt passar och i princip alla delar på fisken går att använda. Torsken är den-

historia?

Miljöskolan av Anitha Ljung

Foto: Milan Djelevic

viktigaste arten för det kommersiella fisket och mycket betydelsefull för fritidsfisket. Den är också en av Östersjöns få större rovfiskar och därför mycket viktig för den ekologiska balansen i själva havet.

Torsk finns runt alla kuster

Torsk finns i Nordatlanten i ett 50-tal ”bestånd”, mer eller mindre isolerade från varandra. Den förekommer längs hela Västkusten och på Ostkusten upp till

Bottenhavet.

I Östersjön finns två ”bestånd”, ett västligt väster om Bornholm, och ett östligt, i resten av Östersjön. Båda är anpassade till det känsliga brackvattnet i Östersjön. Det östliga beståndet är mest extremt anpassat och därmed också det bestånd som är mest känsligt för miljöförändringar.

Torskens barnkammare

I Östersjön har torsken svårt att föröka ➡

➔ sig. Salt- och syrevärdena i vattnet måste ligga över vissa värden, (salthalt 12 promille, syrehalt 2 ml syre/liter.) för att reproduktionen ska bli lyckad. Vid för låga syrehalter dör äggen av kvävning, vid för låga salthalter sjunker äggen för snabbt ner till djup där syrehalten är för låg.

Torskäggen är också mycket känsliga för beröring med sedimentet på havsbotten, vid kontakt blir de direkt infekterade av framför allt

svamp, överväxta och dödade. Bäst klarar sig äggen på från cirka 60 meters djup ner till botten i Bornholmsbassängen, det viktigaste reproduktionsområdet.

Äggen flyter och vid mer än 12 promilles salthalt stannar de på lekdjupet där också de nykläckta larverna trivs. Då ynglen blivit 4–6 cm bottenfaller de och lever nära botten under resten av sina liv.

Håller torsken på att dö ut?

Hoten mot torsken kommer från flera håll. Det första hotet är ett alltför omfattande fiske.

Internationella Havsforskningsrådet (ICES) lämnar årligen råd om vissa fiskbestånd i våra hav. ICES förordar nerdragningar av de flesta fisken år 2003.

Båda torskbestånden i Östersjön är i en besvärlig situation, d.v.s. utom säkra biologiska gränser.

Enligt ICES bör fisket i det västliga beståndet minska med mellan 10 och 20 procent. Men för det östliga beståndet är

situationen riktigt illa. Här krävs, enligt ICES, en minskning av fisket med minst 70 procent för att på sju år få upp beståndet till en långsiktigt hållbar nivå. Ska återhämtningen gå

fortare, måste fisket begränsas ännu mer!

Det är Östersjöns Fiskerikommission som reglerar nivåerna på fisket i Östersjön med hjälp av kvoteringar och tekniska regleringar.

Att öka måtten på maskstorleken i fiskegarnen är ett

sätt att reglera fisket.

Krav på fiskestopp

Röster höjs nu från många håll att stoppa torskfisket helt längs Västkusten och i Östersjön öster om Bornholm. Svenska Naturskyddsföreningen är en av de aktörer som kräver totalstopp för torskfisket.

Frågan är givetvis inte konfliktfri. Yrkesfiskare i Trelleborg har exempelvis uttalat sig mot ett totalstopp och menar att det ger bättre effekt att se till att de fångstkvoter som gäller inte överskrids.

Tredelat miljöhot

Det andra hotet mot torskens framtid i Östersjön är ett tredelat miljöhot.

Syrebristen är det första: Mänskliga aktiviteter på land (gödsling av jordbruksmark, bilkörning, vattenklosetter m m) bidrar till ökad näringstillförsel till havet vilket gynnar tillväxten av främst alger. När algerna bryts ner förbrukas stora mängder syre. Det blir inget syre kvar till

Fiskare i Trelleborg vill ha hårdare kontroll av de nuvarande torskfiskekvoterna.
FOTO: Berndt Fribing.

torskens ägg och larver.

Det andra miljöhotet är för låga salthalter. Det krävs saltvatteninbrott i Östersjön med vissa mellanrum för att salthalten ska bibehållas.

Den lilla effekten broarna över Stora Bält och Öresund har på saltvatteninbrotten är visserligen marginell, men kanske i värsta fall tillräcklig för att hota den känsliga torskens chanser att föröka sig.

Det tredje miljöhotet är miljögifter som t ex dioxin. Här kan EU:s direktiv om dioxinhalter i livsmedel komma att spela roll för möjligheterna att sälja torsk som livsmedel.

Havsmiljökommission inrättad

På regeringsnivå är man väl medveten om de förhållanden som råder. I juli beslutade regeringen tillsätta en kommission som fått i uppdrag att under ett års tid arbeta fram strategier för en förbättrad havsmiljö. Kommissionens arbete leds av förre ordföranden för LRF, Lantbrukarnas Riksförbund, HANS JONSSON.

Kommissionens uppdrag är att göra en sammanställning av kunskaperna om miljötillståndet i kust- och havsområden, både i Östersjön och i Västerhavet. Utifrån denna skall kommissionen föreslå övergripande strategier och åtgärder på kort och lång sikt inom olika problemområden som kan bryta den negativa trend som råder i vissa delar av Sveriges kust- och havsmiljö.

Kommissionens arbete bör ses som ett komplement till pågående miljöarbete och skall inriktas på att gå utöver redan pågående arbete som bedrivs för att uppnå miljö kvalitetsmålen. Kommissionen får fritt välja metod och innehåll för arbetet. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 30 juni 2003.

Är odling artens räddning?

Några entusiaster i Bohuslän lär ha seriösa planer på att starta odling av torsk i ett nedlagt och vattenfyllt stenbrott. Kanske kan detta bli torskens räddning och framtid?

Helst av allt önskar vi torsken, *gadus morhua*, att kunna leka och simma, fri och vild i ett friskt och välmående Östersjön. Och att den återfinns på matbordet en gång, om ganska många år, när barnbarnen bjuder hem på middag...

Faktakällor:

Fakta till den här artikeln är hämtade ur Östersjö 2000, en rapport från Stockholms Marina Forskningscentrum.

Särskilt artikeln "Östersjötorsken - väl specialiserad och hårt utnyttjad" av PER-OLOV LARSSON, Fiskeriverket, har använts.

Fakta har även hämtats ur artiklar i Trelleborgs Allehanda, från Miljödepartementets pressmeddelande och från följande hemsidor på Internet:

www.smf.su.se

www.fiskeriverket.se

www.regeringen.se

Detta är KUV

Att sprida kunskap om den lokala miljösituationen och klargöra sambanden mellan miljöproblemen och vår moderna livsstil.

Det är syftet med ett treårigt projekt som är en av åtgärderna i kommunens lokala investeringsprogram (LIP). Projektet kallas KUV, vilket betyder "Kunskapsutveckling".

Ett antal artiklar i Vårt Trelleborg under vinjetten "Miljöskolan" ingår som en del i projektet.

Äntligen

Familjecenter

Nu börjar idén om ett familjecenter i vart och ett av skolans upptagningsområden, en av hörnstenarna i spjutspetsskolan 2005, att ta form.

Redan den här månaden blir de öppna förskolorna Träffpunkten och Solrosen i Trelleborg samt Vildanden i Anderslöv familjecenter.

Efter årsskiftet planeras för ytterligare två - Smygehamn och Örtagården.

- Ett visst utbud kommer att finnas i samtliga familjecenter. Därutöver får varje enhet utforma verksamheten utifrån upptagningsområdets behov. Vi måste vara lyhörda, det är föräldrarnas önskemål som ska styra verksamheten, poängterar projektledaren LARS ULLMAR.

Familjecenter är en vidareutveckling av öppna förskolan, som hittills bara riktat sig till småbarnsföräldrar. Genom att knyta till sig intressenter och kompetenser av skiftande slag hoppas man även nå föräldrar till äldre barn.

Stort behov av mötesplatser

Undersökningar visar att det finns ett stort behov av mötesplatser, dit föräldrar kan komma för att tillsammans diskutera frågor som berör tonårsbarn, gå på föräldrautbildning eller prata med en kurator, barnmorska, talpedagog eller socialsekreterare.

- Familjecentret är ett stöd- och servicecenter för barn och föräldrar i kommunen. Det ska vara en resurs för barnfamiljer i närsamhället och bidra till att det sociala nätverket kring barn och föräldrar stärks, påpekar TJÄRSTIN KRAFT, förskollärare i Vildandens öppna förskola i Anderslöv och en av eldsjälarna i familjecenterprojektet.

Öppna förskolorna har sedan länge samarbete med MVC (mödravårdscentralen) och BVC (barnavårdscentralen).

När de nu vidareutvecklas till familjecenter, där alla barn 0–16 år står i centrum, kommer samarbetet att omfatta förskolan, skolan, socialtjänsten, BUP (barn- och ungdomspsykiatri), ungdomsmottagningen, ungdomsenheten och folkhäl-sosamordnaren.

Andra möjliga samarbetspartners är polisen, biblioteket, kyrkan, försäkringskassan och räddningstjänsten.

ter på gång

Alla skolbarn ska vara med

Samarbetet kommer i inledningsskedet att inriktas på förskolan och årskurs f–6 (f=förskoleklass), men ambitionen är att det efter hand även ska omfatta tonåringar i klasserna 7–9 och deras föräldrar.

- Arbetet får inte sluta med en bra öppen förskola. Man måste ta tillvara den positiva samvaron med föräldrarna där och föra den vidare till förskolan och därefter till skolan för att skapa kontinuitet vid studieövergångar.

- Det är viktigt att bilda nätverk med föräldrar så att barnens intresse inte tar slut i takt med stigande ålder, menar Lars Ullmar.

Personalförstärkning

De tre öppna förskolor som övergår till att bli familjecenter redan i september är alltså Vildanden, Solrosen och Träffpunkten. Samtliga får personalförstärkningar och längre öppethållande.

Bemanningen kommer att se lite olika ut och bestå av pedagoger med skiftande inriktning t ex förskollärare, fritids-, special- och socialpedagoger.

Nya lokaler

Solrosen och Vildanden flyttar från sina gamla lokaler till mer ändamålsenliga.

Solrosen i folktandvårdens hus vid Hed-

Lars Ullmar
på skolkontoret är projektansvarig för utvecklingen av familjecenter.

vägen tar plats i skolkontorets tidigare lokaler vid Östra Vallgatan, medan Vildanden övertar Mörstens äldreboende i Anderslöv. Träffpunkten stannar kvar i huset vid Västra Vallgatan.

- Vi kommer att undersöka hur behovet av familjecenter ser ut både i centralorten och på landsbygden. Vårt första delmål är ett center i vart och ett av de fem upptagningsområdena i Trelleborgs kommun, påpekar Lars Ullmar.

Text: ULLA I NILSSON

Fråga om trädgård

Telefon: 0410-533 60. Fax: 0410-189 74

Trelleborg har tretton äkta kastanjetråd.

De finns bland annat vid Östergården, i Stadsparken och i Smygehamn.

Tidiga höstmorgnar kan man se hur trelleborgare - som vet skillnaden mellan hästkastanj (*Aesculus hippocastanum*) och äkta kastanj (*Castanea sativa*) - ger sig ut i parkerna med långa käppar för att skaka ner äkta kastanjer.

De är en delikatess, men är inte så vanliga i Sverige. Förklaringen är att den äkta kastanjen endast kan växa och ge frukt i odlingszon 1, alltså här i sydligaste Skåne.

Givetvis är de fritt fram för trelleborgarna att plocka kastanjerna i de kommunala parkerna på samma sätt som man får plocka valnötter, svamp, nypon och annat ätligt.

Samtidigt måste jag dock påpeka att ingen, inte heller den som plockar det som är ätligt, får förstöra eller skada träd och växlighet.

Det som växer i parkerna och i rabatterna är vår gemensamma egendom och är planterat för allas trevnad. **Utöver äkta kastanj** och hästkastanj med vita blom-

Göran Larsson är stadsträdgårdsmästare i Trelleborg.

Han svarar gärna på dina frågor om allt som rör trädgård och växtlighet.

Ätlig, äkta kastanj. Bladen är spetsigare, kastanjerna mindre och kastanjeskalen taggigare jämfört med den oätliga hästkastanjen.

mor finns det i Trelleborg också några hästkastanjer med röda blommor. De står längst söderut på Sankta Gertruds väg och är skänkta av planterings- och försköningsföreningen.

Vem tar hand om skadade fåglar?

Parkförvaltningen har en

”sjukstuga” för fåglar på kommunens plantskola.

Ofta är det någon som ringer och ber om hjälp.

Fåglar som har svåra skador måste avlivas, men KJELL THELIN, som har arbetat på plantskolan i mer än 50 år, har stor erfarenhet av fåglar och brukar kunna avgöra vilka som kan repa sig för att sedan släppas ut i frihet.

Förnyad lekplats på Prostens väg?

Lekplatsen vid Prostens väg har varit i dåligt skick, men nu är lekredskap av hög kvalitet äntligen på plats.

En detalj som förtydligar renoveringen av lekplater är att all gammal sand måste bort innan vi kan lägga dit ny EU-godkänd sand. Den nya sanden blir inte lika kompakt som den gamla. Den är därmed

dyrare, men också mycket säkrare för barnen.

Att ta bort gammal sand och låta tre bilar med släp leverera ny sand till Prostens väg kostade 40 000 kronor.

Det känns bra att få förnya gamla lekplatser. I andra kommuner stänger man gamla lekplatser eftersom de anses alltför dyra att förnya.

Musikskolan satsar på dans och rock

Musik och dans ger glädje och styrka. Det är inte bara en reklamfras för JÖRGEN FLINK och MICHAEL NORDBERG. Det är också ett faktum, så är det bara. Jörgen och Michael leder ”Musik och dansskolan, Trelleborg”, alltså den kommunala musikskolan.

Skolan går nu till höstoffensiv. Showdans och Rockmusik är två ämnen som får ökat utrymme.

Musikskolan har cirka 700 elever

i åldrarna fyra år och uppåt. Jörgen och Michael vill att de ska bli flera. Information går i dagarna ut till alla hushåll och under första veckan i september får alla kommunens skolor besök av musikskolan.

- Rekryteringsveckan avslutas söndagen den 8 september med en stor familjedag i Folkets Park där barnen får möjlighet att prova alla våra instrument. Dessutom blir det någon form av konsert med någon eller några spännande gäster, säger

Jörgen Flink som nyligen utsågs till kulturchef i Trelleborg. Jörgen Flink fortsätter som Musikskolans ledare, men brassläraren Michael Nordberg avlastar honom, som t.f. biträdande chef. Flink är ser positivt på det kommande året:

- Äntligen har vi lyckats anställa någon till ämnet Musikverkstad. Det riktar sig till barnen i årskurs 2. I år startar vi på Bäckaskolan, Östra och Pilevallsskolan. Men målet är att alla tvåor så småningom ska kunna få detta ämne. Nu kan vi lägga grunden för musikintresse och ge en direktkontakt med musik.

Lärare i Musikverkstaden blir KARIN FLENSBURG, handplockad från Musikhögskolan i Malmö. Hon får också en viktig roll i höstens satsning på showdans.

- På så sätt kan vår balettlärare HANNA GRADEVIK helt ägna sin tid åt ballett och dansen får därmed ett länge efterlängt ökat utrymme på schemat.

- Ett annat ämne vi satsar på är Rock/Pop. Vår populära lärare BOBBY ➡

➔ DJORDJEVIC får flera timmar och undervisningen ska ske i grupp.

Under året har violinpedagogen GUNNAR LUNDAHL blivit pensionär. Han ersätts av BO-INGE KARLSSON och SVEN-INGE HÅKANSSON.

Musikskolan startade för 40 år sedan och har ett brett utbud av ensembler och orkestrar, bl.a Ungdomsorkestern som varje år gör någon utlandsturné.

Kammarorkestern har tillsammans med Musikskolen i Holbaek givit konserter i Tivoli Concertsal och gjort en CD-inspelning. "Hot Spice Big Band" har medverkat vid en TV-sänd jazzfestival i Polen och Ungdomskören har gjort en mängd framträdanden.

Bland de mindre musikgrupperna finns "Thrella Piva" medeltidsensemble, med tidstypiska dräkter och instrument. Gruppen har medverkat vid många medeltidsfestivaler runt om i landet. Jazzensemble, saxkvartett, brasskvintett, sångensemble, slagverk och dansgrupper i olika storlekar och modeller är också representerade.

Statistiken från förra året visar att skolan genomförde 249 konserter, varav 170 skolkonserter.

Skolans elever har varit kommunens "ambassadörer" i Visby, Höganäs, Köpenhamn, Lübeck, Holbaek, Niendorf och Weissenhäuserstrand.

Showdans med Karin Flensburg...

Skolan d

Fakta om Musikskolan

Undervisningen sker i följande ämnen:
Blåsinstrument: Tvärflöjt, oboe, klarinett, fagott, saxofon, trumpet, valthorn, trombon, eufonium och tuba.
Stråkinstrument: Violin, viola, cello och kontrabas.

Övriga: Piano, blockflöjt, solosång, gitarr, elbas och slagverk.

Grupp: Barnkör, Pop och rock showdans och musiklek.

Kostnader:

4–21 år: 500 kr/ termin och ämne.

21 år och äldre: 1 500 kr/ termin och ämne.

Blockflöjtsgrupp: 500 kr/ år.

Körsång: 500 kr/ år.

Familjerabatt finns.

Instrumenthyra:

Alla instrument med undantag av gitarr, slagverk, piano, elinstrument och blockflöjt går att hyra för 200 kr/ termin.

Bra att veta:

Undervisningen sker i huvudsak i Kockska Huset, Östergatan 54, Trelleborg.

Lektionen är oftast individuell. Cirka 20 minuter i veckan.

De elever som varit med något år får kostnadsfritt delta i orkester, kör eller ensemble.

Kontaktpersoner

Assistent GINNY QUIST, telefon 530 65

T.f bitr.chef, MICHAEL NORDBERG,
telefon 53067

Kulturchef JÖRGEN FLINK,
telefon 530 68

...eller klassisk balett med Hanna Gradevik.

let svänger om

Ett hål om dagen

Läsvärd bok av LOUIS SACHAR.
Utgiven av Bonnier Carlsen 1999.

Vid en ut-torkad sjö i Texas ligger Camp Green Lake, en uppfostringsanstalt för vanartiga pojkar. Hit anländer en dag Stanley Yelnats när han tagits på bar gärning med ett par stulna tennisskor i näven.

Lägret visar sig vara rena slavarbetet och allt annat än en uppfostringsanstalt.

Dagarna i ända gräver alla killar var sitt hål ute på den förtorkade sjöbotten, lika brett och djupt som spadens längd. Varje dag ett nytt hål, sedan är de lediga resten av dagen.

Stanley förstår ganska snart att det är Chefen som letar efter något, kanske en skatt?

Stanley kommer gåtans svar allt närmare samtidigt som han lär sig saker om sig själv.

Han förstår också att hans förflutna

hänger ihop med nutiden på ett väldigt invecklat sätt. Stanleys familj har sedan generationer plågats av en förbannelse, åtminstone är det vad de tror.

Allt började med att "hans satans förbaskade gristjuvusling till farfars farfar" bröt ett löfte till Madame Zeroni, en spåkunnig zigenerska.

Nu framlever släkten Yelnats under knappa förhållanden. Farfars farfar blev faktiskt rik men blev av med hela sin förmögenhet när han rånades av den ökända Kissin Kate Barlow.

Var hon gjorde av sitt byte vet ingen, men det är säkert värt en hel del idag, tänker Stanley när han gräver sina hål, ett om dagen. Så en dag hittar han en guldhylsa med initialerna K B, kan det verkligen vara...?

Magnus Cadier,
ungdomsbibliotekarie

Vänskapen till en av killarna, Zero, gör också att Stanley tvingas till svåra beslut.

Hur mycket ska en människa tåla innan hon säger ifrån?

Stanley gör sitt val och efter det blir ingenting som förut, varken för honom själv, Zero eller de andra i deras omgivning!

En bok som bara måste läsas och som har ett så oväntat slut att man nästan hoppar högt!

Böcker bra presenter till barn

Vilket väder det än är kan man alltid ge bort en bok i sommarpresent! Här kommer tips på bra presentböcker som även finns på biblioteket:

”Nalle Puh” av AA Milne

En klassiker från 1926, men som är lika bra och läsvärd idag. Alla barn känner nog till nallen med mycket liten hjärna, men antagligen är det i Disneys version. Det finns all anledning att låta barnen lära känna den ”riktige” Puh, med Milnes text och E H Shepards bilder.

Om inte annat för att det hör till allmänbildningen att veta vad ”Hättila ragulpr på fåtskliaben” betyder...

”Alla mina barn” av Astrid Lindgren

Astrid Lindgrens bortgång gjorde många ledsna, men lite tröst finns att få i en väldigt fin samlingsbok som heter ”Alla mina barn”. Här finner man alla hennes figurer, i utdrag från böckerna. Man kan få läsa om när Emil tömde paltmet över sin far,

när Lotta närapå svär, hur det var när Ronja mötte Birk och massa annat.

Illustrationerna är desamma som i originalböckerna, av t ex Björn Berg, Ilon Wikland och Ingrid Vang Nyman.

Bäst av allt är att man blir sugen på mer, inte räcker det att läsa bara tio sidor om en sån som Pippi, och då kan man låna alla böckerna på biblioteket!

”Den svarta barnkammaren boken”

En läskig samling spökisar och skräckisar för de minsta. Här samlas lilla spöket Laban med elaka Måns, skrämmande hus och badande spökfamiljer. De flesta känner man igen, men det finns också en del nya bekantskaper.

Boken är illustrerad av några av Sveriges främsta barnboksillustratörer, t ex Gunna Gräsh, Eva Eriksson, Mati Lepp och Tord Nygren och innehåller både mycket bilder, lätt-att-läsa-själv-texter och längre historier.

Min absoluta favorit i den här boken är Pernilla Stafeltes mycket upplysande förteckning över fickspökerna. Jag har alltid undrat vem det är som städar mina fickor...

”Barnens andra bok”

En antologi precis som föregångaren ”Barnens första bok”, men den andra boken riktar sig till dem som är lite äldre.

”Barnens andra bok” är en lækker blandning av bilder och texter. Här finns också en del ramsor och sånger.

Även i denna bok kan man se vilka bra barnboksskapare vi har i Sverige. Här finns Jujja och Tomas Wieslander, Sven Nordqvist, Barbro Lindgren, Olof Landström och många fler!

Annci Almqvist,
barnbibliotekarie

Nya CD-plattor att låna

Snart gör hösten sitt intrång. Vad är då mysigare än att sitta inne i värmen i sällskap med en bra skiva.

Sedan förra numret av Vårt Trelleborg har det tillkommit nya skivor på biblioteket.

Av dessa har jag gjort ett xplock som jag rekommenderar.

The Cranberries nya skiva heter "Wake up and smell the coffee". Den når inte riktigt upp i samma klass som deras tre första, men det är ändå en skiva som är bra och som präglas av Cranberries personliga sound.

Staind är en grupp från USA. Deras låt "It's been a while" har spelats flitigt på radio och tv. Skivan heter "Break the cycle" och finns att låna på biblioteket.

Den svenska trion Eskobar har släppt ett vax som fått titeln "There's only now". Här finns det en hel del örongodis. Lyssna bara

på "Someone new" så förstår ni vad jag menar. På denna låt gästas de av sångerskan Heather Nova, vars röst är som silkeslen honung.

För den som gillar countryrock i liknande stil med Bonnie Raitt, kan jag rekommendera Lucinda Williams skiva "Car wheels on a gravel road".

Transatlantic är en grupp inom den progressiva genren. Det är en supergrupp med medlemmar från grupper som Dream theater, Spocks beard, Marillion och Flower kings.

Deras senaste skiva "Bridge across forever" består av fyra låtar, varav två är över 25 minuter långa.

Som väntat bjuds man på teknisk ekvilibrism utöver det vanliga. Tillsammans med starka melodier är det grunden för en skiva som etsar sig fast i minnet.

Man kan t.o.m höra influenser ifrån Beatles på ett av spåren.

Patrik Bäckwall är ansvarig för bibliotekets inköp av musik

Svensk metal tillhör idag den absoluta världseliten. Och blir bara bättre och bättre.

Evergrey är ett band vars namn är värt att lägga på minnet. Deras senaste är ett conceptalbum. Det handlar om en man som blir bortförd av rymdvarer och är titulerat "In search of truth".

Musiken är mörk, progressiv och rekommenderas för den som gillar grupper som Queensryche, Iron maiden och King Diamond.

Kalendern

DET HÄNDER I KOMMUNEN

SEPTEMBER

LÖRDAG 7:E

Kl 13–16. Vernissage.
Axel Ebbes konsthall.
Föreningen Svenska
tecknare: ”Småkryp
genom tecknarens
ögon”.

SÖNDAG 8:E

Kulturhusens dag.
**Kl 12–18. St Nicolai
kyrka**, öppen.
**Kl 13–16. Familjedag
med Musikskolan.**
Folkets Park. Konsert.
Instrumentdemonstra-
tioner.
Kl 17. Konsert.
V. Tommarps kyrka.
Göran Christensen.
Efter konserten visning
av kyrkan.
Kl 11–16. Bygdekultur.
Idrottsplatsen, Beddinge.
Matkultur. Loppis.
musik.
Kl 13–17. Mölledag.
Möllegården i Skegrie.

MÅNDAG 9:E

**Kl 19. Musik och under-
hållning.** Stadsparken.
Ronny Eriksson med
föreställningen
”Orättvisor”.

TISDAG 10:E

Kl 14.30. Caféträff.
V. Tommarps försam-
lingshem.

TORSDAG 12:E

Kl 19. Teater på Grand.

Piggsvinsteatern har
premiär på ”Pärlor av
Piggsvinen”. Musik
från Vita hästen till
Lilla Chicago.

FREDAG 13:E

Kl 19. Skördemässa
med Gårdsteatern.
St Nicolai kyrka.

LÖRDAG 14:E

Kl 16. Fotboll. Vänga-
vallen. Trelleborgs FF -
FC Café Opera.
Kl 18. Teater på Grand.
Piggsvinsteatern spelar
”Pärlor av Piggsvinen”.
Musik från Vita hästen
till Lilla Chicago.

SÖNDAG 15:E

Kl 8–20. Allmänna val.
Röstlokalerna är
öppna

MÅNDAG 16:E

Kl 14.30. Föreläsning.
Församlingshemmet,
Trelleborg. Bertil
Svensson: ”Så minns
jag Sten Broman”.

TISDAG 17:E

Kl 19. Konsert.
Marianne Mörck från
Malmö musikteater
gästar Dalköpinge
prästgård.

ONSDAG 18:E

Kl 19. Teater på Grand.
Piggsvinsteatern spelar
”Pärlor av Piggsvinen”.

Barnfilmklubben

Medlemspris för alla filmerna 100 kr.
Visningar i högstadieskolans aula, Anderslöv,
söndagar kl 17.

22 SEPTEMBER

Shrek, från 7 år

29 SEPTEMBER

**Harry Potter
och de vises
sten**, från 11 år

6 OKTOBER

Den lilla Pandan,
barnfillåten.

13 OKTOBER

Lejonkungen 2,
från 7 år

20 OKTOBER

Atlantis,
från 7 år

27 OKTOBER

**Ringaren i
Notre Dame II**,
barnfillåten.

3 NOVEMBER

**Som hund
och katt**,
barnfillåten.

10 NOVEMBER

Tarzan & Jane,
barnfillåten.

17 NOVEMBER

**Svanen och
Trumpeten**,
barnfillåten.

24 NOVEMBER

**Astrid Lindgrens
jul**, barnfillåten.

Musik från Vita hästen
till Lilla Chicago.

Kl 19. Föreläsning.
”Sydamerika så mycket
mer än Inka-kultur”.
Esbjörn Jonsson visar
bilder och berättar om
en resa till Sydamerika.
Gröningens servicecen-
trum i Anderslöv.

TORSDAG 19:E

Kl 19. Teater på Grand.
Piggsvinsteatern spelar
”Pärlor av Piggsvinen”.
Musik från Vita hästen
till Lilla Chicago.

LÖRDAG 21:A

Kl 9–16. Matmässa.
Folkets Park. Arrangör:
Trelleborgs kommun
och ”Jordbruket gör
Skåne skånst”.
Härliga dofter.
Prunkande färger.

Matglädje.

Kl 18. Teater på Grand.
Piggsvinsteatern spelar
”Pärlor av Piggsvinen”.
Musik från Vita hästen
till Lilla Chicago.

SÖNDAG 22:A

Kl 18. Orgelkonsert.
St Nicolai kyrka.
Andrew Canning, fd
organist i Westminster
Abbey, spelar.

ONSDAG 25:E

**Kl 19. Minikonsert med
musikskolan.**
Ebbehallen.

Kl 19. Teater på Grand.
Piggsvinsteatern spelar
”Pärlor av Piggsvinen”.
Musik från Vita hästen
till Lilla Chicago.

TORSDAG 26:E

Kl 19. Teater på Grand.
Piggsvinsteatern spelar ➡➡

Kalendern

➔ ”Pärlor av Piggsvinen”.
Musik från Vita hästen
till Lilla Chicago.

FREDAG 27:E
**Kl 21–01. Drogfritt
disco.** Folkets Park.

LÖRDAG 28:E
Kl 14.30. Handboll.
Söderslätthallen.. IFK
Trelleborg - Burlövs
HF. Div 2.

Kl 18. Teater på Grand.
Piggsvinsteatern spelar
”Pärlor av Piggsvinen”.
Musik från Vita hästen
till Lilla Chicago.
Sista föreställningen.

SÖNDAG 29:E
Hela dagen.
Fisketävling. Pilkfiske
med småbåtar kring
Gislöv. Störst antal
torskar vinner.
Arrangör: Trelleborgs
Sportfiskeklubb.
**Kl 9–14. Svampexkur-
sion till Häckeberga.**
Ledare Jan Friheden.
Samling. Söderslätts-
gymnasiets gård. Pris:
45 kr.
Arr: Naturskydds-
föreningen i Trelleborg.

Kl 10. Mikaelidagen.
Familjegudstjänst.
Skegrie kyrka.
Barn ur barngrupperna
medverkar.

Kl 16. Fotboll.
Vångavallen. Trelle-
borgs FF - Gefle IF.
Kl 18. Orgelkonsert.
St Nicolai kyrka.
Mario Berón de
Astrada, München,
spelar.

MÅNDAG 30:E
**Hela veckan till och
med 5 oktober.**
Miljövänliga veckan.
Samarbete mellan
Agenda 21 och
Naturskyddsföreningen
Årets aktiviteter har
rubriken: ”Störta King
Edward!” Målet är att
få allmänheten att
köpa KRAV-märkt
potatis.

OKTOBER

LÖRDAG 5:E
Kl 14. Lördagscafé.
Församlingshemmet i
Anderslöv. Ulla och
Gert Haraldsson
underhåller med visor
och musik från 30-
och 40-talen.

SÖNDAG 6:E
**Kl 9–12. Rövning
i Smyge kärr.**
Arrangörer: Natur-
skyddsföreningen i
Trelleborg och Östra
Torps scoutkår.
Kl 18. Konsert.
St Nicolai kyrka.
Musicals. Hammarlövs
körer. Dirigent Göran
Christensen.

TISDAG 8:E
Kl 14.30. Caféträff.
V Tommarps
församlingshem.

FREDAG 11:E
**Kl 19. Museet öppnar
portarna igen.**
Invigning.
Nya utställningar:
Alexius Huber:
”Reflektioner över

Nytt för i år: Matmässa i Folkets Park

Matmässa i
skördetider
blir det i Folkets
park i Trelleborg,
20–21 september.

”Jordbruket gör
Skåne skånskt” är
namnet på ett
Skåneövergripande
projekt som tar sig
olika uttryck på
olika orter runt om
i Skåne.

I Trelleborg arran-
geras en matmässa
under två dagar.
Det kommer att
prunka och dofta
av höstens färger
och fröjder både
inne och ute i par-
ken.

Bakom arrange-
manget står de
stora skånska
aktörerna inom
livsmedelsproduk-
tion – slakterier,
livsmedelskedjor
osv – liksom små
ekologiska odlare
och ideella intress-
seföreningar,
t ex Naturskydds-
föreningen i Trelle-
borg.

Alla som medver-
kar har närprodu-
cerad skånskt mat
av högsta kvalitet

för ögonen.

Mässan pågår
under två dagar:

Fredagen, 20 sep-
tember, riktar sig
uteslutande till
skolklasser på
kommunens
högstadieskolor.
Lördagen, 21 sep-
tember, vänder sig
till allmänheten.

Kockshower, prov-
smakning och för-
säljning av mat står
på programmet och
underhållning utlo-
vas även för bar-
nen.

Den skördemässa
som tidigare arran-
gerats i Stadsparken
ska i år ingå i
arrangemanget.

Kommunens stöttar
projektet på flera
olika sätt.

Representanter från
skolmåltiderna,
gymnasieskolans
hotell- och restau-
rangprogram och
samordnare för
folkhälsa och
Agenda 21 finns
bland de många
utställarna.

Välkomna till den
skånska maten!

ANITHA LJUNG
Agenda 21

optiska koncept". Ljus och ljusspel på nya fasaden.
"Av hjärtans lust".
Snidade, smidda, målade och broderade hjärtan.

LÖRDAG 12:E

Kl 15. Konsert.

Malmrossalen, Ångkvarnen.
Symfoniorkestern.
Dirigent Jörgen Flink.

SÖNDAG 13:E

Kl 9-15. Utflykt till Österlen och Fyledalen.

Arr: Naturskyddsföreningen i Trelleborg.
Ledare: Berndt Fribing.
Samling Söderslättsgymnasiets gård. Pris: 70 kr.

Kl 14 och kl 18.

Höstkonserter.

Folkets hus. Söderslätt musikår.

Gäster: Titti Sjöblom och Ehrling Eliasson.

Kl 15. Fotboll.

Vångavallen.
Trelleborgs FF - Assyriska föreningen.

Kl 17. Handboll.

Söderslättshallen. IFK - HK Farmen, Lund.

TISDAG 15:E

Kl 19. Dragspel och sång.

Dalköpings prästgård. Gun och Eva underhåller.

ONSDAG 16:E

Kl 14. Trivselträff.

Folkets Park.
Arrangör: PRO.

Kl 19. Minikoncert med

Musikskolan.

Ebbehallen.

Kl 19. Föredrag.

Grönings service-centrum, Anderslöv:
"Söder om landsvägen"
Kyrkoherde Gert Askhagen berättar om en resa till Sydamerika.

LÖRDAG 19:E

Skördegustjänster.

Kl 16. V. Vemmerlövs och Maglarps kyrka.

Kl 18. Bodarp och V. Tommarps kyrka.

Kl 17. Jubileum.

Naturskyddsföreningen i Trelleborg fyller 50.
Föreläsning med bildvisning. Jan Danielson:
"Träd i marker och myter".

SÖNDAG 20:E

Kl 13-16. Utställning.

Sista dag för "Småkryp genom tecknarens ögon". Axel Ebbes konsthall.

Kl 14. Hembyggsdag.

Hammarlöv.
Mässa i kyrkan därefter program i församlingshemmet.

Kl 18. Konsert.

St Nicolai kyrka.
"Europa", musik av Björn J:son Lind.

MÅNDAG 23:E

Kl 18.30.

Kommunfullmäktige.
Folkets Park. Offentligt möte. Allmänheten är välkommen att 15 minuter före mötets inledning föra samtal med politikerna.

Skridsko på Söderslättshallen

Allmänhetens åkning startar 2:e oktober.

Biljettpris 15 kr/ person.

OKTOBER

Onsd.2:e, kl.14.30-16.

Lörd.5:e, kl.15.30-16.

Sönd.6:e, kl. 11.10-13.10.

Onsd.9:e, kl.14.30-16.

Onsd.16:e, kl.14.30-16.

Lörd.19:e, kl.15.30-18.

Sönd.20:e, kl.11.10-13.10.

Onsd.23:e, kl.14.30-16.

Lörd.26:e, kl.15.30-18.

Sönd.27:e, kl.11.10-13.10.

Månd.28:e, kl.12.30-15.

Tisd.29:e, kl.12.30-15.

Onsd.30:e, kl.12.30-15.

Torsd.31:e, kl.12.30-15.

NOVEMBER

Fred.1:e, kl.12.30-15.

Sönd.3:e, kl.11.10-13.10.

Onsd.6:e, kl.14.30-16.

Lörd.9:e, kl.15.30-18.

Sönd.10:e, kl.11.10-13.10.

Onsd.13:e, kl.14.30-16.

**Sökes:
Rockband.
På Gasverket
finns gratis
reproklaler och
publik.**

Gasverksgatan 8
Trelleborg
Tel 538 88

**Trelleborgs
drogfria diskotek**
27:e sept. kl 21-01.
Folkets Park.
30:e okt. kl 21-01.
Folkets park.

**Tjejhuset
öppet:**
Tisdag och onsdag
kl 15-21.30.
Tel: 538 80

**Kl 19. Oktoberkonsert
med Musikskolan.**
Malmrossalen,
Ångkvarnen.

ONSDAG 30:E

**Kl 21-01. Drogfritt
disco.** Folkets Park.
Kl 19. Teater på Grand.
"Don Juan" med
Teater Halland.
Arrangör:
Teaterföreningen.

LÖRDAG 26:E

Kl 10. Vernissage.
Minikonst, annorlunda
julkappar. Axel Ebbes
konsthall.

Kl 14. Fotboll.

Vångavallen.
Trelleborgs FF - Västra
Frölunda IF.

Kalendern

NOVEMBER

SÖNDAG 3:E

Kl 18.15. Handboll. Div 2. IFK - Skurups HB.

SÖNDAG 10:E

Kl 16. Kyrkokonsert. St Nicolai kyrka. Trelleborgs musikkår.

ONSDAG 13:E

Kl 19. Konsert med filmmusik. Biografen Grand. Söderslättis musikkår.
Kl 19. Minikonsert med Musikskolan. Ebbehallen.

Glas och mat drog publik till Smygemagasinet

Magasinet i Smyge har stängt för säsongen. Öppnar igen i början av juni nästa år.

Glasakademins utställning "Vattenglas" var mycket välbesökt.

Folkligast var Skånsk mat, i år utökad till en hel vecka.

Populäraste inköp var vykort med frimärke och Smyge-stämpel, unik för turistbyrån i Smygehamn.

Högsommar. Magasinet i Smyge. Glasutställning. FOTO: Lena Näslund

Nyhet:

Betala kommunala räkningar på banken eller via bankgiro

Trelleborgs kommun har under våren genomfört en upphandling av koncernkontosystem och andra finansiella tjänster.

Upphandlingen resulterade i att FöreningsSparbanken från den 1 juli 2002 är ny koncernbank för Trelleborgs kommun och de kommunägda bolagen.

FöreningsSparbankens ändrad var det ekonomiskt och administrativt mest fördelaktiga.

I överenskommelsen med banken ingår att kommunen under hösten ska styra om sina betalningsflöden till bankgiro.

När vi skickar ut räkningar kommer det förtryckta inbetalningskortet att kopplas till ett bankgiro.

För att underlätta betalning-

arna kan inbetalarna även välja att pengarna dras direkt från bankkonto via autogiro.

För de flesta kunder medför denna förändring inga problem. Om Ni betalar via någon internetbank måste Ni ändra betalningsrutin till bankgiro.

Flerparten av de olika girobetalningssätten, där Ni stoppar avierna i kuvert tillsammans med en betalningsorder, tar emot både bank- och postgiro-avier.

Har Ni ytterligare frågor så kontakta oss gärna på något av nedanstående telefonnummer eller via E-post.

Betalningar till kommunens leverantörer kommer att skickas till bankgiro i första hand.

Frågor om det nya systemet kring betalningar till kommunen besvaras av:

För el, vatten och renhållning:

Tel 0410-531 39, 531 40

E-post:

kundtjanst@trelleborg.se

För barnomsorg, äldreomsorg och övriga räkningar:

Tel. 0410-531 45, 531 46

E-post:

kundfakturor@trelleborg.se

Frågor angående betalningar från kommunen:

Tel. 0410-531 44, 531 43, 531 47, 531 49

AGNETA SJÖLUND,
redovisningschef,
Tel. 0410-531 38

pe-kontoret@trelleborg.se

Nu kan vi äntligen hälsa
alla **hjärtans välkomna**
åter till vårt
fina och

nyrenoverade
Museum!

Och i utställningen
av hjärtans lust

är det fritt fram att
botanisera bland de
mest fantastiska

hjärtan i smide, textil,
glas, trä, måleri mm mm...

VI ÖPPNAR FREDAG 11 OKTOBER KL 19

TRELLEBORGS MUSEUM

Med en happening vid museets entré
inleds då också utställningen
REFLEKTIONER ÖVER OPTISKA KONCEPT
reliefer, skulpturer, mobiler

ALEXIUS HUBER

11.10 - 12.1.03

Vårt Trelleborg

Smyge Strandväg 16, 231 78 Smygehamn

← Innehåll 4 /02

- 2** RUTGER PERSSON, kommundirektören skriver ledare om valet och rösträtten.
- 4** Fråga Frida. FRIDA WINITSKY ger konsumentråd.
- 6** Fyra sidor med information om hur och var du kan rösta.
- 10** Medborgarkontoret. ANN-MARIE HANSSON svarar på aktuella frågor.
- 12** Söderslättsgymnasiet ska bli mer miljömedvetet. Eleverna driver på. Text: CHARLOTTE HANSTRÖM.
- 15** Fågelbäcksskolan. Här finns eleverna som vet hur man bygger en ny skola.
- 19** Gasverket, en succé som får leva vidare.
- 22** Agenda 21. ANITHA LJUNG om vår miljö.
- 23** Allt du vill veta om hösten i Trelleborg. Text och foto: BERNDT FRIBING
- 28** Nu är den klar: Nya stadion för friidrott. Dagbok av SIV STURESSON.
- 30** Miljöskolan 3. ANITHA LJUNG om den livsviktiga torsken och dess möjligheter att överleva i Östersjön.
- 34** Nu växer kommunens nya familjecenter fram. Text: ULLA I NILSSON.
- 36** Stadsträdgårdsmästare GÖRAN LARSSON skriver om äkta kastanjer och svarar på frågor
- 40** Tre sidor med nyheter från biblioteket. Tips om CD-skivor av PATRIK BÄCKWALL. Lästips av MAGNUS CADIER och ANNCI ALMQVIST om barn och ungdomsböcker.
- 43** Höstens kalender. Fem sidor. Detta händer i Trelleborg och i byarna. Tider för barnfilmklubben i Anderslöv och skridskoåkningen i Söderslättshallen.

Nästa nummer av Vårt Trelleborg kommer ut 7 nov.
Sista dag för manus till redaktionen är tisd. 1 okt.

Denna tidning är tryckt på miljövänligt papper.

Tidningen ges ut till alla hushåll i Trelleborgs kommun.

Upplaga 20 000.

Ansvarig utgivare:
RUTGER PERSSON
kommundirektör,
TELEFON: 0410-531 11
E-post:

rutger.persson@trelleborg.se

Trelleborgs kommun,
Algatan 13,
231 83 Trelleborg

Redaktörer:
BO OCH LENA NÄSLUND
E-post:

naeslund.information@telia.com

Produktion:
Näslund Information &
Journalistik AB.

Tryckning:
Berlings Skogs,
Trelleborg.